Hoofdpunten kadernota ‘Beheer bos- en natuurterreinen’ Geldrop-Mierlo

1. Inleiding

Al vele jaren worden de bos- en natuurgebieden van de gemeente Geldrop-Mierlo beheert door Bosgroep Zuid Nederland. Hiervoor worden in principe elke zes jaar een Kadernota beheer bos- en natuurterreinen opgesteld, wat geldt als basis voor het Beheerplan en de jaarlijkse werkplannen.

In 2012 is voor het laatst een kadernota beheer bos- en natuurterreinen vastgesteld. In 2018 is besloten om deze nota met nogmaals zes jaar te verlengen. Inmiddels is het anno 2023 tijd om een nieuwe kadernota vast stellen. Geldrop-Mierlo heeft in de omgevingsvisie (‘en de hieraan gekoppelde natuurvisie) behoorlijke ‘groene’ ambities voor haar bos- en natuurgebieden opgenomen. Ook in de programma Duurzaamheid (biodiversiteit) en het Klimaatadaptatieplan (vasthouden water) staan stevige groene ambities. In de kadernota ‘Beheer Bos- en Natuurterreinen’ wordt hier nu concreter invulling aan gegeven.

Het bos van de Molenheide

2. Relatie met omgevingsprogramma Doorlopend Groen

Momenteel wordt gewerkt aan het invullen van het omgevingsprogramma Doorlopend Groen. De ambities en opgaven uit de Omgevingsvisie, programma Duurzaamheid en Klimaatadaptatie-agenda hebben hier al een plek gekregen. De doorvertaling naar doelen en uitvoering volgt nog, waarbij de kadernota ‘Beheer Bos- en Natuurterreinen’ (en het hieraan gekoppelde beheer- en werkplan) een belangrijk instrument is. Aan de hieronder geel gearceerde ambities en opgaven voor de komende jaren wordt vanuit de kadernota direct op ingezet en op de overige doelen indirect.

Programma Doorlopend groen (deels aangevuld met Programma Multifunctioneel Landelijk Gebied)
In dit programma staat de inzet op het versterken van de natuur in het buitengebied centraal.

Ambities richting 2040 in het kort:

- Het groen loopt zonder barrières door, binnen en buiten onze gemeente, waarbij Geldrop-Mierlo onderdeel is van de groene long in het verstedelijkte gebied van Eindhoven en Helmond;

- De natuurgebieden in Geldrop-Mierlo zijn biodivers en vitaal en sluiten op elkaar aan en op natuurgebieden in de regio (zoals het Van Gogh nationaal park en het Dommelpark);
- Het oppervlakte bos is uitgebreid, onder meer in de flank van Gulbergen;
- Dieren kunnen de A67 en het Eindhovens Kanaal passeren;
- Door zonering van bossen en heide is er ruimte voor enerzijds specifieke natuurwaarden en rustige plekken waar de natuur (biodiversiteit) voorop staat en anderzijds voor recreatie in de vorm van wandelen, fietsen, sporten en verblijven;
- De Molenheide maakt deel uit van een uitgestrekte band van bos- en heidegebieden, van de Strabrechtseheide tot de Stiphoutse Bossen;
- De gaten in het natuurnetwerk zijn gevuld door natuur in het beekdal van de Kleine Dommel en in het gebied Gijzenrooi, waardoor ook meer CO2 wordt opgeslagen en er meer waterbergend vermogen is;
- Sang en Goorkens is een moerasbos dat bijdraagt aan biodiversiteit en aan het vasthouden van water voor een gezonde waterhuishouding benedenstrooms.

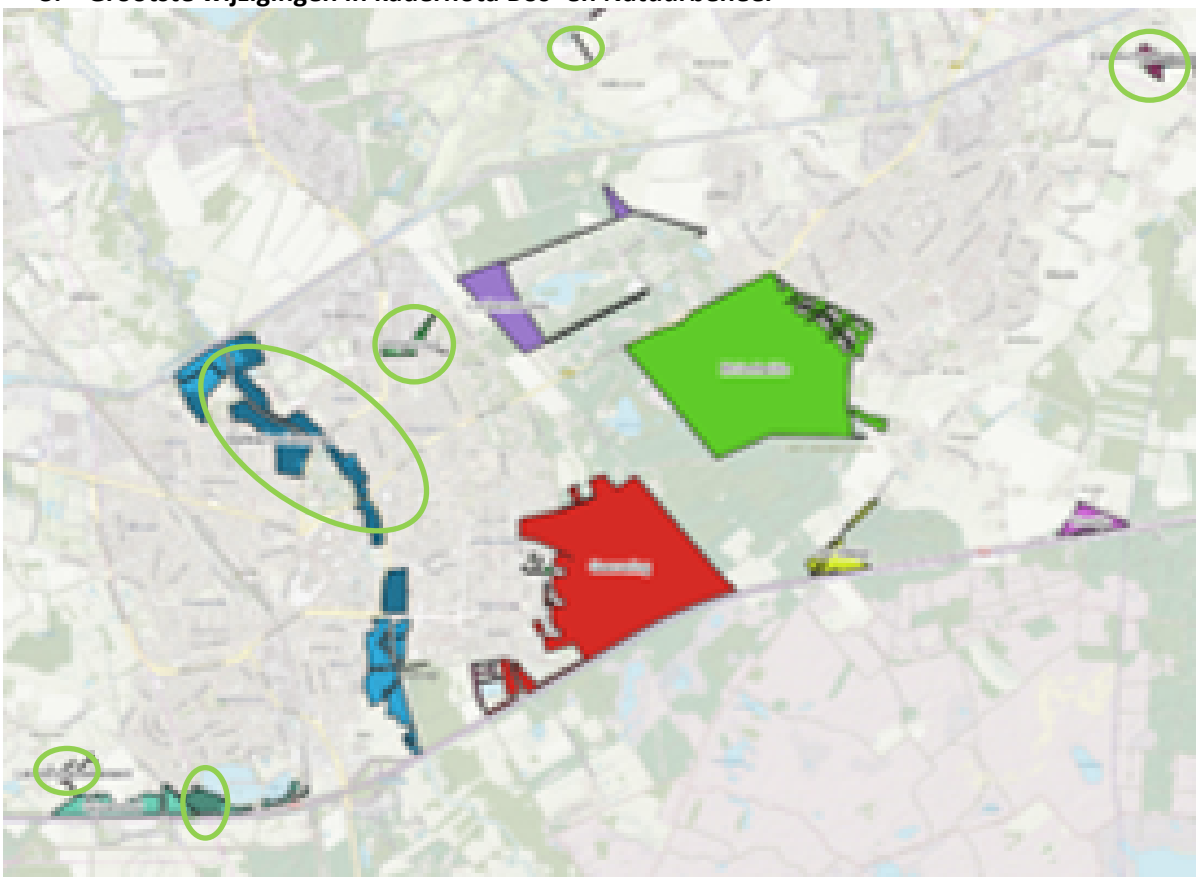
Opgaven komende vijf tot tien jaar:

- Gebieden die onderdeel zijn van Natuur Netwerk Brabant omvormen naar natuur om het aandeel natuur in Geldrop-Mierlo te vergroten;
- Opheffen van barrières in het (regionale) natuurnetwerk, zodat diersoorten zich vrijer kunnen bewegen zonder verstoring door menselijke activiteiten;
- Voldoende gebieden / gebiedsdelen realiseren waar dieren in rust kunnen leven, om bij te dragen aan versterking van de biodiversiteit;
- In natuurgebieden beter vasthouden van het gebiedseigen water, om verdroging tegen te gaan;
- Versterken van het agrarisch cultuurlandschap;
- Verbeteren van het welzijn van in het wild voorkomende dieren.

Molen- en Lisven op de Molenheide

3. Grootste wijzigingen in kadernota Bos- en Natuurbeheer

Beheergebied Bos en natuurterreinen Geldrop-Mierlo (gearceerd en omcirkelde delen zijn toegevoegd)

Uitbreiding van de oppervlakte bos- en natuurterreinen in beheer
Er worden circa 40 hectare aan gronden toegevoegd aan het huidige areaal van 290 hectare (nieuw areaal wordt circa 330 hectare), dat in beheer komt bij de Bosgroep Zuid Nederland. De grootste uitbreiding ligt in het Dal van de Kleine Dommel, met name aan de noordzijde, wat tot nu toe niet of nauwelijks werd beheerd. Hier wordt actiever ingezet op het terugbrengen van het beekdallandschap, de ecologische verbinding en de (recreatieve) beleefbaarheid.

Naast het noordelijk deel van het Dommeldal worden ook relatief arbeidsintensieve wijkbosjes en landschapselementen aan het beheerareaal toegevoegd. Voor landschapsbeleving en biodiversiteit heel belangrijk, maar dit vergt wel een grotere inspanning vanuit de Bosgroep.

Omvorming naaldbos naar gemengd loofbos
De nieuwe ambities uit de omgevingsvisie, klimaatsveranderingen, verzuring en de stikstofproblematiek maken het steeds noodzakelijker in te zetten op meer loofbomen van het bos (actieve verlofing). Meer boomsoorten maken het bos robuuster tegen klimaatsveranderingen. Ook verdampen loofbomen minder water dan (donker) naaldbos, waardoor meer water kan infiltreren in de bodem. Het gemiddeld grondwaterniveau zal gaan stijgen, dit gaat de verdroging tegen.

De bossen van de Molenheide bestaan nu voor 70% uit naaldbos en 30% uit loofbos. Dit willen we omdraaien naar 70% loofbos en 30% naaldbos.

Langzaam afbouwen van de houtproductiefunctie
De houtoogst is tot nu toe een belangrijke bron voor het beheer- en onderhoudsbudget van onze bos- en natuurgebieden. De huidige kostenneutrale werkwijze voor bos- en natuurbeheer volstaat

niet meer. De kwaliteit en biodiversiteit van het bos moet voorop staan. Houtoogst kan wel nuttig zijn als middel om het bos te sturen in de gewenste ontwikkeling, bv. kappen naaldbomen en herplant loofbomen. Wel zal de rol van houtoogst in de toekomst steeds minder worden.

Het op termijn wegvallen van de opbrengsten van de houtoogst betekent dat het budget voor onderhoud bos- en natuurterreinen moet worden opgehoogd.

Inzetten op recreatieve- én natuurzonering

Het oostelijke deel van de bossen van de Molenheide krijgt een sterkere recreatievere functie, hier liggen het Katoenpad, het speelterrein rondom de Molenberg en het hondenuitlaatgebied. Rondom de paden komt een nettere strook omzoomd met brede takkenrillen. In de rest van het bosgebied wordt juist ingezet op meer biodiversiteit en hogere natuurwaarden, met name aan de west-rand waar de natuurstrook op zijn smalst is. Ook in het Dommeldal is dit een actueel thema.

We willen het onderhoud op de recreatieve voorzieningen, zoals bankjes, informatieborden, routing e.d. verbeteren door deze actiever te beheren of toe te voegen. Dit komt de uitstraling van het bos en het Dommeldal ten goede.

Meer aandacht voor boomveiligheid

In de komende beheerperiode wordt meer aandacht besteed aan de boomveiligheid langs bospaden en routes. Door de klimaatsverandering en verdroging neemt de kans op sterfte en kwijnende bomen toe en daardoor de kans op vallende bomen en takken. Hiermee geven we invulling aan onze wettelijke zorgplicht.

Er wordt actiever invulling gegeven aan de veiligheid van het bos.